

talà ni àrab hem de creure que vingui del llenguatge mallorquí anterior a l'ocupació musulmana. Per damunt de tot ens crida l'atenció la consonant composta *tz*, que tampoc lliga gaire amb un origen català ni amb un origen àrab.

El veïnatge d'una zona plena de fonts i aigües crida també l'atenció, sobretot en l'extensió de territori immediat al cim, la qual porta des d'antic el nom de ses Fonts. El fet que el Mapa Despuig registri *ses Fonts*, i amb categoria de possessió, acaba de posar de relleu la importància d'aquest indret: avui *sa Boal de ses Fonts*, junt amb moltes assenyalades en el Mapa Mascaró, al mateix nivell i, costers avall, fins a Son Fortuny. Majorment essent una extensió ampla de fonts i fontanelles; com les que han donat nom al Puig de ses Fontanelles, en l'immediat massís de s'Esclop; o com Rafal de l'Aigua, que formava part de l'alqueria Gotmar, immediata a la possessió de Galatzó, establida l'any 1232.^{2 bis}

És, doncs, temptador, de cercar en el nom Galatzó un compost de la paraula AQUA; i, com que és un territori extens, hi podríem veure la rel llatina LAT-. Seria, doncs, un cas comparable al del nom d'*Igalada* AQUA LATA, i fins el de *Gualba* AQUA ALBA, i el de *Gualta* AQUA ALTA. La forma concreta del segon component podria ésser l'abstracte LATIO, -ONIS; el sentit exacte seria 'extensió d'aigües'; o bé el comparatiu LATIOREM 'més ampla, bastant ampla'. No se'ns digui que un comparatiu sintètic sigui inversemblant en la toponímia medieval; recordem-nos que aquesta mena de comparatius encara es mostren plens de vida en el llenguatge dels trobadors clàssics: B. de Born, Raimbau d'Aurenga, Pere Cardenal, etc. Encara el mateix Ramon Llull usa alguns d'aquests comparatius: *forçor*, i el mateix català comú en manté quatre: *pitjor*, *millor*, *menor* i *major*. El detall de l'evolució fonètica seria AQUA LATIORE > **Agalatzor*, i la *a* inicial deixada de banda igual que en *Igalada*, *Gualba*, etc. Si fos AQUA LATIONEM hauria donat **Agalatzon*.

És difícil decidir-se entre les dues variants de l'explicació, totes dues ben possibles. Potser la primera. Podem admetre que en mossàrab es mantingués qualsevol de les dues formes amb la consonant final i que la seva desaparició sigui deguda a la catalanització o a l'arabització. L'existència de duplicats com *Gualter*/*Galter*, *Gardilans*/*Guardiolans* demostra la versemblança que -QUA- es reduís a *ga-*. Aquesta hipòtesi té l'avantatge d'explicar-nos d'una manera molt natural aquest so de *tz*, que aquí crida tant l'atenció pel fet d'estar entre vocals (per a d'altres testimonis balears d'aquest tractament -*tz-*, veg. *Alputze*, *Gabitzola* i *DECat*, IV, 286b1-22). En un

2 bis. Ramon ROSSELLÓ VAQUER i Jaume BOVER PUJOL, *Història d'Andratx*, vol. I: *Segles XIII i XIV* (Palma de Mallorca, Gràfiques Miramar, 1978), p. 124.